

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačilno in uveljavljeno v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 3-20, za pol leta Kron 2-00.

Val dopisi naj se pošiljajo na uredniško listo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rekepi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo listo.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijska lista „Edinost“. — Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Poslanec dr. Rybář za državne uslužbence.

DUNAJ 21. V pododseku za državne uslužbence je posl. dr. Rybář predlagal resolucijo, s katero pozivlja vlado na izboljšanje razmer tržaških državnih uslužbencev in na reformo službenih predpisov. Protestiral je proti politiki vlade, potajajoči resnično stanje in dokazoval zanemarjanje državnih uslužbencev in Trsta sploh od strani vlade. Dr. Rybář je naglašal n. pr. vprašanje premeščenja vojašnice, gradnje justične palače ter je izjavil, da je ljudstvo sedaj bolj ogorčeno proti vladi nego proti uradnikom. Resolucija je bila enoglasno vsprejeta.

Ogrska zbornica.

BUDIMPEŠTA 21. Zbornica je prešla v specialno debato o bančni predlogi.

Iz delegacij.

BUDIMPEŠTA 21. Finačni odsek avstr.-ogrske delegacije je imel danes pod predsedstvom načelnika Zazvorke sejo, na kateri so bili skupni finančni minister baron Burian, in predsednik skupnega računskega dvora baron pl. Plev. Odsek je razpravljal o proračunu skupnega najvišjega računskega dvora in o sklepih računih. Poročal je referent dr. Grabmayr. — Po kratki debati je bil vsprejet proračun skupnega finančnega ministerstva in tudi proračun skupnega najvišjega računskega dvora.

Iz grške zbornice.

DUNAJ 21. „Fremdenblatt“ poroča iz Aten: Včerajšnja seja zbornice je bila precej burna. Opomin ministerskega predsednika Venizelosa poslancem, naj povspešijo parlamentarna dela, je izzval viharne debate. Venizelos je celo žugal, da razpusti zbornico. Konečno je zbornica izrekla vladi zaupnico z 207 od 214 glasov.

Strožje nadzorovanje Abdul Hamida.

SOLUN 21. Dosedaj je stražilo vilo, kjer stanuje bivši sultan Abdul Hamid, štirideset oročnikov pod poveljstvom nekolicine častnikov. Ker so se v straženju dogodile neke nerednosti, bo odslej jetnika stražilo sto izbranih vojakov pod poveljstvom dveh popolnoma izkušenih častnikov, ki bosta popolnoma odgovorna za vse dogodke.

Huda zima v Galiciji.

LVOV 20. Zima je vsak dan huja. V vasi in manje kraje prihajajo volkovi kar v trumah. Je tudi več slučajev, da so volkovi napadli ljudi.

Snežni viharji na Nemškem.

BEROLIN 31. Vслед silnih snežnih viharjev izlazi v minoli noči so deloma prekinjene brzojavne zveze proti zapadu in jugozapadu, kar utegne motiti brzojavni promet z poresko pokrajino, Vestfalsko, južno Nemčijo, Francijo, Belgijo in Italijo.

Kuga.

PEKING 21. Kuga ponehuje. Kvarantenski predpisi za evropske provenijence v Madžurijo so odpravljani. Doslej je umrlo na kugi 19.000 ljudi.

Potres.

SOLUN 21. Središče potresa v monastirskem vilajetu je bilo v mali vasi Staravo ob ohridskem jezeru. Vas je bila večinoma razdejana. Ohrida, Rezna in Kovica so bile precej poškodovane.

PODLISTEK.

Udovica.

Povest iz 18. stoletja. — Napisal I. E. Tomič. Poslov. Štefan Klavs.

Dva tedna kasneje je sedela Gita v svoji spalni sobi pred velikim benečanskim zrcalom v zlatem širokem okvirju; urejevala si je lase. Pudencijana jej je pomagala pri tem ter jej razpletala dve debeli kiti, iz katerih so padali svetlo-modri, bujni lasje po goli alabastrovi rami. Pudencijana se je pošteno utrudila, predno je razčesala in napravila dve novi kiti iz gostih, valovitih Gitihih las. Sela je kraj Gite ter jej s svojo polno roko začela gladiti obla, polna ramena; zdelo se je, da ima pri tem užitek. „Lepa si, v resnici si lepa,“ je govorila baronica. „Tako oblihi, jedrih ramen, pa tako belih, in tako polnega vratu nima niti mlado dekle... Skoro da mi ugaja...“

Gita se je gledala v zrcalu ter se smejala zadovoljno. „Samo tvoji lasje...“ je vzdahnila baronica, spomnivši se težkega dela, ki je je dovršila malo prej.

Ustaja v Jemenu.

CARIGRAD 21. Neki list poroča, da so turške topničarke zaplenile pri Hodeidi pet z orožjem naloženih jadrenic.

Dunaj 21. Cesar je odpustil ostanek kazni 48 kaznjencem med temi trem v koperski moški kaznilnici in dvema v gradiški kaznilnici.

Dunaj 21. Glasom brzojavnega poročila je vojna ladija „Sigetvar“ dne 20. tekočega meseca priplula v Krk. Dne 25. t. m. odide v Teod. — Na ladiji je vse zdravo.

Dunaj 21. V minoli noči je umrl kontreadmiral Friderik pl. Müller-Elblein, adlatus pristaniškega poveljnika v Pulji.

Stolni Beligrad 21. Danes ob 5-45 zjutraj je pred tukajšnje postajo skočil s tira brzovlak št. 302. Kurjač je bil težko, en pasažir lahko ranjen. Brzovlak se je zamogel potem odpeljati.

Tržaško Slovenstvo, njega vodstvo in njega delo.

III.

Kdor ne pozna zgodovine narodnih in političnih bojev na tržaškem ozemlju, temu res ni zameriti, da ima nepravilno pojme o razvoju slovenskega elementa v Trstu in da se mu dozdeva morda celo kakor nekako bahaštvo, ako govorimo o neizmernih žrtvah, ki so jih morali trpeti oni, ki so skozi štiri desetletja vršili nalogo bujenja in vzgajanja našega ljudstva.

Bile so nekdaj grozne razmere, žalostni časi; ljudstvo nevedno in nezavedno in položaj kratko malo obupen. Bil je res pravi heroizem — kakor ga more porajati le idealno navdušenje — na strani mož, ki so pred blizo polstoletjem začeli težko delo za vzdramljenje nezavedne, v valovje tujinstva pogrezojoče naše narodne mase. Premagati je bilo globoko ukoreninjenih predsodkov, tisto absolutno pomanjkanje vsacega smisla za svoje lastno narodno (in celo tudi za svoje človeško) dostojanstvo, kar vse je bilo naravna posledica stoletnega suženjstva, duševnega in gospodarskega. Ali nič manj težko delo, nego ono prvega dramljenja, je bilo pozneje delo vzgajanja. Pomislimo le, da niso bog ve kako dolgo za nami časi, ko je bilo v mestu in po okolici še ljudij, ki so besedo Slovenec umevali in rabili — kakor žaljivko in zasmehovalko.

Danes že pokojni Dolinarji, Dolenci, Cegnariji, Nabergojci in drugi bi mogli pripovedovati o naravnost pretresljivih dogodkih iz zgodovine dela in naporov za vzdramljenje Slovenstva na tržaškem ozemlju. A je tudi med živimi še mož, ki so aktivno sodelovali v onih heroičnih začetnih dobah narodnega preporoda. Še živijo Matki Mandiči, Trobci, Pečarji, Sancini, Živci, ki bi mogli z lastnimi doživljaji poučiti sedanjo mlajšo generacijo, kako ljuto krivico zagreša s tem, da omalovažuje, ali celo smeši dosedanje narodno delo, izlazi pa, kako se zagreša proti zgodovinski resnici, ko hoče vzbujati domnevanje, kakor da je bilo to naše ljudstvo že samo iz sebe zavedno in da je samo iz sebe ustvarjalo sedanjo narodno organizacijo našo. Le nekoliko znanih zgodovinskih reminiscenc, kakor se nam slučajno oživljajo v spominu, hočemo osvežiti tu v informacijo, *kakova je bila ta naša masa* — v mestu in po okolici — nekdaj! Povdarjamo pa, da pišemo le za one, ki so

blage volje, ker nismo tako najivni, da bi hoteli prepričavati izvestne kritike, ki vse, brez izjeme, vlačijo pod nož svoje kritike le zato, ker — hočejo kritizirati, ker jim je kritiziranje samo na sebi v namen.

Naj sprovedemo čitatelje najprej v minolost nekdanjega drugega okoličanskega okraja, ki mu je danes zastopnik dr. Rybář.

Bilo je pred nekimi občinskimi volitvami v letih 1890-tih (letnice se ne spominjamo v hipu). Politično društvo „Edinost“ je povabilo v „Del. podporno društvo“ (v Rallijevo hišo v ulici Molin piccolo št. 1.) zaupnike vseh šestih tedanjih okoličanskih okrajev, da bi informirali o položaju. Ko je prišel na vrsto II. okraj, se je oglašil posestnik iz Rocola, domačin, najboljši naš mož vsega okraja in bivši mestni svetovalec Ivan Marija Klun s kratko izjavo: „Gospodje, moje poročilo je žalostno. Jaz vam ne vem drugega sveta, nego da niti ne greste več v naš okraj in da ne proglašate kandidata! V tem okraju se ne da nič več opraviti — definitivno smo izgubljeni!“

Gospod profesor Mandič bi pa mogel pripovedati, kako je moral nekoč z nekaterimi drugimi mestnimi Slovenci bežati iz tega okraja — od „Lovca“ — pred razjarjenim ljudstvom, ki je hotelo navaliti nanje s pestmi, palicami in revolverji. Isti mož bi mogel pripovedovati, kako so se morali povodom nekih volitev v Lonjerju — prosimo: v Lonjerju!! — v pravem pomenu besede zabarikadirati pred razjarjenim ljudstvom. In ta drugi volilni okraj je bil skozi vrsto let domena italijanske stranke, a kralj v njem — garibaldinec Mauroner!

Prvi okraj, Škedenj, je bil opetovano zastopan po italijanskem poslancu, a volilci njegovi so bili po ogromni večini iz slovenskega ljudstva.

Tako je bilo tudi s četrtem volilnim okrajem v spodnji in petim v zgornji okolici. Za tedanje razmere v tem poslednjem okraju je značilno dejstvo, da n. pr. v Trebčah družba znano slovensko-zavednih ljudij ni smela rizikirati, da bi se do mraka zakasnela v vasi, ker ne bi bila varna pred jezo zavednega in narodno-nezavednega ljudstva. Na dan neke volitve je bilo več odposlancev političnega društva „Edinost“ vsprejetih v gostoljubno hišo Štrukljevo. A čim se je solnce jelo nagibati k zatonu, je prišla gospa Štrukljeva in velela: Gospodje, svetujem Vam, da odidete, predno se zmrača, ker sicer ne bi mogla jamčiti za Vašo varnost! A prosimo, da pomislite, da to izjavo so dali v najpremožnejši hiši in v jedino inteligentni obitelji v vasi, od katere so bili — iz razlogov, ki jih nočemo tu navajati — malo ne vsi vaščani v odvisnosti! Ves dan so se vršili hrupni prizori, ljudstvo je pljuvalo na plakate, ki so priporočali slovenskega kandidata — Ivana Nabergoja, in agitatorji slovenske narodne stranke so bili vsaki hip v največjih stiskah. To vse se je godilo vspricho orožniških bodal, ker je bil velik del ljudstva v svoji nezavednosti in nevednosti slepo udan tedanjemu, italijanski stranki suženjski udanemu trebenjskemu duhovniku, sedaj pokojnemu Pahorju.

Podajmo se v duhu na klasična tla — v nekdanji 6. okoličanski okraj: Prosek-Kontovčji-Križ, v katerem je bival najodličnejši mož slovenske okolice, Ivan Nabergoj. Tu se je celo dogodilo, da tak mož ni mogel zbrati na svojo osebo absolutne večine in je imel svojo izvolitev zahvaliti le dejstvu, da so se nasprotni glasovi

razdelili na dva kandidata, vsled česar je bil Nabergoj izvoljen z borimi 4 glasovi relativne večine. (Po prejšnjem volilnem redu za tržaški mestni svet je namreč zadostala relativna večina.)

Dejstvo, da je bilo celo v takem okraju in nasproti takemu možu tako razpoloženje ljudstva — to dejstvo nam govori cele knjige! (Zvršetak tega članka pride.)

Goriška deželna norišnica.

III.

Kmetijska kolonija.

V ravni črti s stolpom, kjer je vodoshramba, leži delavnica, obstoječa iz široke sobane (30 × 9 m), sloneče na stebrih. V tem prostoru se cepijo ameriške trte. — V podzemskih prostorih so široke kleti in ledenice, v kateri se more napraviti 32 m³ ledu. Gorenja sobana bo služila tudi za vsa obrtna dela, ki jih bodo opravljali umobolniki. Na desni strani delavnice je velik rastlinjak, v katerem se kale cepljene trte, sadna drevesa in zelenjava. Rastlinjak meri 30 × 5 m. Na zemljišču kmetijske kolonije je zgrajen hlev za dva konja in vzorni svinjaki za 12 prešičev. Razven hlevov stoje seniki, lope za vozove in kuhinja in sobe za kolona.

Osrednja kuhinja na paro.

Na drugem koncu velikega parka, ki deli klinični oddelke, ravno nasproti upravni poslopji, leži osrednja kuhinja. Ima dve nadstropji. Prostor za kuhinjo je širok in zračen (13 × 8 m, visok 6 m). Zraven je železna galerija za razdeljevanje jedi, nadalje obširni prostori za pripravljanje zelenjave, oziroma za umivanje posode, prostor za shrambo le-te, kuhinjska shramba, prostor za tehtanje jedil, soba za kuhinjsko opravo, jedilnice za kuhinjsko osebje in tri sobe za služabništvo.

Dvoje stopnic vodi v prvo nadstropje, ki obsega na eni strani prostore za strežnice, na drugi strani pa prostore za strežnike in stanovanje za oskrbnika. Pod zemljo so obširni prostori za shrambo jedil.

Kuhinjska oprava odgovarja vseskozi svojemu namenu: pet velikih loncev na paro, napravljenih iz pristnega nikeljna; v štirih loncih bodo kuhali meso, juho in zelenjavo, v potem pa mleko. Kotel in stroj iz nikeljna za kavo. Posoda za kukanja krompirja. Velik štedilnik, ognjišče za pečenje, posebna peč za kuhanje polente in potrebno število miz.

Kuhinja ima osem velikih železnih oken. Dve od teh segata do tal in skozi nalašč za to napravljena vratica se bodo razdeljevale jedi za paviljone. Na stropu visi šest električnih obločnic, katerih vsaka sveti za 25 sveč. Kuhinja zamore zadostiti 600 osebam.

Električna centrala in pralnica.

V smeri proti koloniji se prihaja čez široko dvorišče do poslopja, obstoječega iz samega prtiličja, v katerem se nahajata dva kotla s 40 m² površine. V prostoru zraven teh sta dva motorja po 35 konjskih sil, ki dajeta električno moč za razsvetljavo. Motor z 10 konjskimi močmi goni priprave v pralnici in drug motor s 3 konj. silami goni sesalko, ki dviga vodo iz podzemlja 50 m visoko.

V strojnici so postavljeni cepilnik in dva stika za dinamostroje, ki služijo za napolnitev ene baterije akumulatorjev s 122

z odločnim glasom, v katerem se je kazala jeza.

„Ali ne preje, dokler ne mine leto, ki je mora doslužiti v moji službi,“ je pristavila baronica razjarjeno. „Zapomni si to ter mu povej.“ Po teh besedah se je Pudencijana naglo dvignila iz naslonjaka ter odšla iz Gitiine sobe.

„Jezi se, saj sem vedela to!“ je govorila Gita sama s seboj in se je pričela polglasno smejati. „In vendar se poročim.“ Vzela je v roko glavnik ter dovršila delo, ki je je Pudencijana v svoji jezi pustila nedovršeno.

Pudencijana je bila v resnici besna od jeze in ljubosumnosti. Ko je prišla v svojo sobo, je dala duška svoji jezi ter je obkladala Gito z vsakovrstnimi priimki: Ta ničvrednica, nevhvaležnica, ta norica!... Tako se vede napram meni... meni, ki jo bolj ljubim nego lastne otroke! V obrazu je bila vsa rudeča od velike vznemirjenosti in razdraženosti. „A do zakona ne pride, kakor mi Bog pomaga, preprečiti hočem...“

Ali kako? Tega še sama ni vedela... in porabiti hoče vsako priliko, da poskusi to. In kmalu se je nudila taka prilika, da si ni mogla želeti boljše. (Pride še.)

ronica, spomnivši se težkega dela, ki je je dovršila malo prej.

„Moji lasje ti ne ugajajo?“ je vprašala Gita. „Vsi govore, da je to moj najlepši kras...“

„Da, da, morejo imeti prav...“ je odvrnila baronica, „a ko bi vedeli, kako jih je težko česati...“

„Ko se poročim, vzamem Nemko iz Gradca, ki me bo česala,“ je rekla Gita s povdarkom.

„Ti nameravaš poročiti se?“ je vprašala baronica z izrazom nejevolje na obrazu. „Zakaj ne? Saj sem še mlada... in lepa, kakor ti sama praviš. To je gotova stvar,“ je odgovorila Gita.

„Gotova? Ne razumem te,“ je rekla baronica vznemirjena.

„Da, poročim se, Pudencijana!“ je odvrnila Gita samozvestno. „Že sem obljubila svojo roko...“

„Morda Domjaniču?“ je zaklicala Pudencijana ter vstala.

„Njemu, da!“ je potrdila Gita mirno, „on mi najbolj ugaja... Ko mine annus luctus (leto žalovanja), se poročiva, a ti mi boš družica.“

„Nikdar!“ je zaklicala Pudencijana ježno.

elementi, katera (baterija) daja tok za razsvetljavo po noči.

Dva kotla dajata paro motorjem, kuhinji in pralnici; razven tega preskrbujejo s paro serpentinke cevi v dveh kotlih (nabiralnikih), kjer segrevajo vodo za vse kopalnice in kuhinje šestih paviljonov. — Zgoraj omenjena kotla sta v direktni zvezi z nabiralniki za pitno vodo, vsled česar se gorka voda sama dviga v posamezna nadstropja paviljonov. Pralnica obstoji iz enega prostora. Tu so tri banje iz cementa za namakanje perila, dva kotla na par za lug, priprava za pranje itd. Zraven je sušilnica na paro, prostor za likanje in shrambe za perilo.

Vodovod.

Po dolgem proučevanju sestave podzemlja, so kopali najprej 70 metrov globoko pod zemljo, nato 146 metrov (t. j. 71 metrov pod morsko gladino), na kar so sklenili izkoristiti prve tri vodo dovajajoče plasti, katerih prva je jako bogata. Voda ja dobra, 17-7 nemških stopinj trda; stalna temperatura znaša 13.° C. Pri poskusih febr. 1907 je dajal vodnjak nad 100 litrov vode na minuto.

Voda se črpa s sesalko na elektriko 23 m. visoko nad zemljo v dva nabiralnika iz cementa, ki držita 60 m³ vode.

Mreža za razdeljevanje vode se razprostira po vsem zemljišču. Ob drevoredih in v parkih so nastavljeni hidranti za nasade in za slučaj požara.

Razsvetljava.

V zavodu je povsod električna razsvetljava. Od dveh generatorjev z neprestanim tokom 220 voltov je napeljan električni tok do vseh paviljonov. Žarnice imajo motne steklene senčnike.

Segrevanje in prezračevanje.

Klinični paviljoni se segrevajo z gorko vodo in s paro. Ko je dovolj toplote, potem deluje le prezračevalnik. Sveži zrak gre skozi zidane, s cementom ometane kanale čez svežo vodno gladino in dospeva v sobe v višini 2-20 m. Pokvarjeni zrak dobiva izhoda in odprtinah, kjer ga posrkajo odvodniki, ki mole visoko nad streho. Menjalni zrak znaša 40 m³ na uro in za poslejo.

Na kolonijskem oddelku se segrevajo prostori s pečmi iz majolike. V vsaki peči sta po dve cevi, skozi katere prihaja v sobe iz vrtov sveži zrak. Pokvarjeni zrak se odvaja na isti način, kakor v drugih paviljoni.

Greznišča.

Stranišča, kopalnice in umivalniki imajo iztok v široki mreži greznišča, v katero se izteka tudi voda iz osrednje kuhinje in iz pralnice. Vse cevi vodijo v glavno cev, ki je napeljana v smeri proti jugovzhodu čez kmetijsko kolonijo in tvori del naprave za biološko čiščenje, ležeče na skrajnem koncu deželne narišnice. Ta naprava obstoji iz dveh čistilnih banj, ki sta v zvezi z dvema drugima banjama za razkrojevanje.

Avtomatična priprava meče razkrojine v sesalke. Sesalke (valjaste posode, napolnjene s premogovo žlindro) precejajo in čistijo razkrojine in izpopolnjujejo tisti interesantni biokemični proces, ki takorekoč čisti umazano vodo.

Ta, primerno očiščena voda teče še skozi pesek in se izliva potem v 10 m globok vodnjak in se poizgublja v gruščatem podzemlju.

Tako so se odstranile nevarnosti, ki jih povzročajo umazane vode.

Splošnosti.

Paviljoni so različno pobarvani, toda brez umetniških okrasov. Sobe so barvane z navadno barvo. V prostorih za podnevno bivanje in v opazovalnici so stene 1-50 m na visoko položene. — Istotako so položene stene v kopalnicah in v straniščih 1-80 m visoko. Stene v izoliranih celicah pa so popolnoma položene in se dajajo prati.

Hodniki, kopalnice, stranišča, kuhinje in obednice so tlakovane z lončenimi šestkotniki, sobe za podnevno bivanje z hrastovimi dožicami, izolirane celice s asbestom.

Pohištvo je navadno. Mramornate mize v obednicah, majhne in velike mize mehkega lesa v sobah za podnevno bivanje, železne mize in klopi na vrtih.

Dnevne novice.

Zdravstveno stanje črnogorskega kralja. »Beogradske Novine«, ki so v stikih s črnogorskim dvorom, poročajo, da vzbuja bolezen kralja Nikole pri njegovi okolici bojazen. Inozemski odposlanci se vsak dan obveščujejo o kraljevem stanju. Na Cetinju pričakujejo, da se povrne prestolonaslednik Danilo, ki biva v inozemstvu.

Kokovcev ruski poslanik v Berlinu. »Ruske Vedomosti« javljajo z mero-dajne strani, da pojde finančni minister Kokovcev po dovršenem zasedanju dume za poslanika v Berlin.

Nova stolica na češkem vseučilišču. Iz Prage: Na češkem vseučilišču je bila 19. t. m. otvorjena nova stolica za politične znanosti.

Kranjski deželni zbor je v seji 18. t. m. storil velevažen sklep. Večina, ki jo tvori S. L. S., je ob energičnem nasprotovanju narodno-naprednih poslancev skle-

nila, da se vseučiliški fond v znesku 700 tisoč kron porabi (oziroma izposodi) za za povzdigo klerikalnega združništva. Dežela bo odslej garantirala 32 milijonov kron za združništvo. Ustanovi se tudi poseben združni urad. »Slovenec« seveda navdušeno pozdravlja ta sklep in imenuje slovenski vseučiliški fond veliko neumnost, češ, Slovenci dobimo vseučilišče tudi brez tega fonda, kadar bo politična situacija ugodna. Med pristaši narodno-napredne stranke vlada vsled tega sklepa veliko razburjenje. Dr. Triller ga je v deželnem zboru imenoval »političen pogrom na narodno-napredno gospodarsko organizacijo«. Gre se tu za asanacijo združništva in gospodarske organizacije ene same politične stranke, katere politično moč se hoče s tem utrditi za

večne čase, a to na stroške vseh kranjskih davkoplačevalcev. Prej je skrbela za svoje združništvo sama S. L. S., sedaj je pa to skrb prevzela vsa dežela. Klerikalci bodo odslej delali, kar bodo hoteli, saj bo itak za vse jamčila dežela. In denar za to so vzeli iz vseučiliškega fonda, ki bi moral ostati nedotaknjen. Skrajno naiven je »Slovenec« izgovor, da nam vlada da univerzo tudi brez tega fonda. Vlada se izgovarja in sklicuje navadno na troške; ako jej torej v tem oziru sami priskočimo na pomoč, jej s tem izpodbijemo enega glavnih izgovorov.

Gospodom iz S. L. S. enostavno ni nič za slovensko vseučilišče, sicer ne bi šli iskat denarja za svoje združništvo ravno v vseučiliški fond. Tako je in ni nič drugega.

Pasivna rezistenca nadaljuje.

V včerajšnji seji pododseka za državne nameščence je govoril tudi posl. dr. Rybář, in umeje se, da je govoril o tej priliki tudi o pasivni resistenci državnih uradnikov v Trstu.

Korespondenčni biro poroča sledeče: O pasivni resistenci drž. uradnikov v Trstu piše »Fremdenblatt«: »V pododseku za drž. uslužbenke je dr. Rybář v posvetovanju o službeni pragmatiki omenil pasivno resistenco v Trstu. Izjavil je, da smatra zahteve tržajskih drž. uradnikov za popolnoma opravilene, ne more pa nikakor odobravati načina, kakor bi se hotelo uveljaviti te zahteve. Postopanja uradnikov ni mogoče odobravati, da si je njihovo razburjenje umljivo.

V dveh enoglasno sprejetih resolucijah se vlada pozivlja:

1) Naj z ozirom na draginjske razmere, ki vladajo v Trstu, poskrbi takoj za zboljšanje materialnega položaja tamošnjih drž. uslužbenecv, bodisi z dovoljenjem izvenrednih doklad k plačam, oziroma povzvišenjem k stanarini s hitro oskrbjo glede stanovanj, bodisi konečno s predplačili na plače v svrhu razdolžitve.

2) Da se napravi hitro revizijo predpisov, ki se tičejo posameznih državnih panog, da bodo onemogočeni taki, trgovino in obrt oškodujoči dogodki, kakor se odigravajo sedaj v Trstu.

Prepričani smo, da, tudi če bi bil stokrat državni uradnik, ni človeka, ki bi se mogel spodtikati nad gornjo izjavo dr. Rybářa, oziroma nad predlogi, ki jih je storil on v odseku za drž. uslužbenke drž. zbora. On je izjavil, da smatra zahteve uradnikov za popolnoma opravilene. To je gotovo v redu. Izjavil je dalje, da ne more odobravati postopanja uradnikov, da si razumeva njih razburjenje. Dalje je predlagal tako spremembo službenih predpisov, da bi bili v bodoče onemogočeni slični dogodki, kakor so oni, ki se odigravajo sedaj v Trstu. Gotovo ga ni človeka v Trstu, ki bi rekel, da je pasivna rezistenca koristna. Ona je orožje, katero rabi uradništvo, ker je v to prisiljeno. Gotovo ni med uradniki nikogar, ki bi odobral pasivno resistenco. Poslušujejo se je pa vendar vsi, kakor najskrajnejšega sredstva, ki jim je na razpolago. Dr. Rybář je rekel, da ne odobrava postopanja drž. uradnikov, da pa isto umeva. On torej umeva. Znani francoski pregovor pa pravi: »Tout comprendre, c'est tout pardonner.« (Vse razumeti, se pravi vse odpustiti.) Dr. Rybář torej razumeva postopanje drž. uradnikov in s tem tudi že odpusča isto. Zato mi nikakor ne moremo razumeti razburjenja, ki je nastalo sinoči med našim uradništvom v Trstu radi omenjenega govora dr. Rybářa. Dr. Rybář je vendar predlagal najprej, naj vlada odstrani vzroke, ki so dovedli do pasivne resistence in šele v drugi je predlagal, naj vlada predloži naredbe, ki bodo onemogočile slične dogodke, kakor so oni, ki se odigravajo sedaj v Trstu.

Ako vlada spolni prvi pogoj, potem drugi sploh odpade, ako pa vlada prvega ne spolni, bo gotovo dr. Rybář tudi drugega umaknil.

Sicer si pa pridržujemo, da se še povrnemo na ta predmet. Na vsak način pa povdarjamo že danes glede uradniškega vprašanja v Trstu: *Mi pa ostanemo, kakor smo bli!*

Ministerski svet za strogo postopanje.

DUNAJ 21. (K. B.) Kakor smo zvedeli, se je današnji ministerski svet bavil tudi s pasivno resistenco enega dela državnih uslužbenecv v Trstu. Pri tem je bilo izraženo soglasno mnenje, da se z ozirom na prizadete važne interese prebivalstva, in tudi s stališča veljave državne avtoritete ne more več mirno gledati nesposobnosti, ki se pojavljajo. Odslej se bo proti udeležencem postopalo z vso strogostjo. Ob enem se ukrene potrebno, da se bo služba ob vseh okoliščinah vršila točno. Predstojniki tozadevnih lokalnih oblastnij dobe nemudoma v tem smislu potrebna navodila.

Namestnik princ Hohenlohe o pasivni resistenci.

Njega jasnost gospod namestnik princ Hohenlohe je bil tako prijazna, da je dovolil včeraj enemu članov našega uredništva

kratek razgovor. V tem razgovoru je gospod namestnik izjavil napram našemu sotrudniku, da obžaluje pasivno resistenco državnih funkcionarjev, ki je provzročila trgovini že toliko škode. O kakih pogajanjih med vlado in uradniki ali kakih tozadevnih inicijativ ne more biti govora. V pogajanja se vlada z uradniki ne bo spuščala.

Škoda, ki jo trpi trgovina, je velika, a število se ne da niti približno navesti. On se pušča vsak dan od strani trgovske zbornice informirati o položaju. Tudi včeraj o poludne so bili v ta namen pri njem trije člani trgovske in obrtne zbornice.

Na vprašanje našega sotrudnika, če mu je kaj znano o kakih posredovalnih korakih občine, je gospod namestnik odgovoril, da mu ni o tem ničesar znano. Pri njem se župan dosedaj radi te zadeve še ni zglasil.

Na vprašanje: Koliko časa bi utegnulo po mnenju Vaše jasnosti še trajati to gibanje, je odgovoril gospod namestnik smehljaje:

»To morate vprašati uradnike.«

Na vprašanje, če ne bi vlada v slučaju, da uradniki zopet začnejo z normalnim delom, morda bila pripravljena dovoliti več, nego je preje ponujala, je gospod namestnik odgovoril, da mu to ni znano.

Včerajšnji dan.

Nekateri zunanji listi poročajo, da je začelo gibanje padati. Temu pa nikakor ni tako, temveč je res, da se je pridružilo te dni gibanju tudi več takih, ki so dosedaj vršili normalno službo, to je, ne po predpisih.

Služba na pošti se vrši z velikimi zamudami. Pošiljate zakasnujejo po pol dneva in več. Pisemsko pošto se raznaša s tričetrt do enournu zamudo. Tudi ekspresna pisma se dostavljajo z velikimi zamudami. Isto velja glede brzojavk.

Pri telefonu treba v interurbanem prometu čakati ure in ure na zvezo.

Na državnem kolodvoru in v prostih lukah je položaj nespremenjen.

Vraga z Belcebubom.

Nekateri uradniki so bili premeščeni na druge oddelke. A s tem se ne doseže ničesar. Zakaj uradniki, ki pridejo na mesta premeščenih, se drže ravno tako točno predpisov, kakor ti slednji.

Do Velikonoči.

Iz uradniških krogov smo doznali, da so uradniki pripravljeni nadaljevati začeti boj če treba tudi do Velike noči.

Krumirji na pošti.

Prejeli smo: Tudi na pošti imamo uradnikov, ki igrajo ne lepo vlogo krumirjev. Posebno se odlikuje s tem viši kontrolor Bracchetti, ki zahteva od podrejenecv, naj ne vrše službe po predpisih in tudi sam opravlja dela, ki mu ne pristojajo; nosi n. pr. sam vreče s pismi ter preti slugom in uradnikom, da jih da suspendirati, ako ne bodo hitro delali. — Dalje poštni oficijant Schmidichen, ki je sedaj prava leteča eskadra v ekspediciji pisem; leta kakor neumen in dela najmanj za štiri. Gotovo pričakuje posebne nagrade. Dalje poštna oficijanta Luft in Plez, ki tudi opravljata delo za-se in za druge. Slednjič treba omeniti ravnatelja uradov Suppan in podravnatelja Bonetta, ki hodita po dnevu in po noči po uradih, da vidita, kdo dela po predpisih in kdo ne.

Radi postopanja teh krumirjev vlada med poštnimi uradniki in uslužbenci veliko ogorčenje. Kljub vsemu temu pritisku in tem nelepim izjemam vlada med uslužbenci in uradniki stroga solidarnost.

Shod delavcev južne železnice.

Sinoči so imeli socialno-demokratski delavci južne železnice shod v gostilni »Internazionale«. Govoril je sodrug Kopač in sicer proti pasivni resistenci, isto tako je sodrug Konič (uslužbenec državne železnice) napadal svoje tovariše in uradnike radi pasivne resistence.

Z državnega kolodvora.

Uradniki na postaji državne železnice pri sv. Andreju so dobili ukaz, da delajo preko uradne ure. Sinoči ob 6. uri zvečer pa so prišli železniški delavci v uradne sobe in zahtevali, da se uradniki odstranijo.

Za pomoč k prometu je prišlo iz Ljubljane 20 uradnikov, k vsaki premikalni partiji bosta pridružena dva uradnika.

Domače vesti.

Podivjanost kranjske strankarske politike se je zopet pokazala v pravi luči dne 18. t. m. o priliki seje kranjskega deželnega zbora, o kateri pišemo na drugem mestu. Poslanec Jarc je namreč očital prof. Reisnerju, da ni še spisal učne knjige za fiziko, dasi je dobil dopust in tudi honorar. Mesto tega da agituje po političnih shodih. (Prof. Reisner pripada namreč k narodno-napredni stranki). Ko je prof. Jarc izrekel to očitjanje, se je iz ust klerikalnih poslancev vsula na naslov prof. Reisnerja cela toča najordinarnejših izrazov in psov, kakoršnjih je čuti k večjemu v kaki šnopsariji. A »Slovenec« je očitno ponosen na to početje, kajti prinaša kolikor možno točno in skoraj kolono dolgo poročilo o tem žalostnem junaštvu. Zato je najbolje, ako ga kar tu citiramo:

»Poslanci S. L. S. kličejo: »Fej, fej, fej! Tak lump! Ali ste že videli tako barabo? 600 K Vorschussa in Urlaub. (Res lepa slovenščina, ki jo govorijo v deželnem zboru kranjskem! Op. ur.) Tak cigan! To je tat! Deželni denar krade, baraba! To se pravi krasti! Fej! Cigan! Pri nas je beracil in fehtal, zdaj pa laže ta lump čez nas na shodih! Tak šuft! Tako barabstvo! Lump, falot, fej! itd. itd.«

Mislimo, da bo čitateljem zadostovalo. Tako občujejo zastopniki slovenskega ljudstva, računajoč pri tem na najnižje instinkte tega ljudstva. In to radi bagatele 600 kron in še v seji, ko so poklonili gospodarski organizaciji svoje stranke cela dva milijona kron! A »Slovenec«, ki hoče vendar biti »krščanski list« per excellenze in ki ima vedno polna usta o krščanski ljubezni, priobčuje to ostudno zmerjanje dobesedno! Kako mora vplivati taka pisava na njegove po velikem delu neizobražene čitatelje, si lahko mislimo. Nikakor nečemo braniti prof. Reisnerja; ali če bi bil tudi res zakrivil to, kar se mu očita, radi tega vendar ni še tat in baraba, ki jo je treba s kolom pobiti. Sicer pa opozarjamo one gospode poslance S. L. S., ki so se tako izkazali s svojo oliko, na krasno in res zanimivo knjigo, ki jo je izdala »Katoliška bukvarna«: na »Knjigo o lepem vedenju«. Spisal Urbanus. Cena 4 krone. Morda lahko deželni odbor naroči par izvodov. Sicer pa šalo na stran! Stvar je prokleto žalostna in resna in tvori ponoven dokaz o podivjanosti kranjske politike.

Na adresno brzojavnega urada v Trstu. Prejeli smo: Trtnica Forčič in dr. v Komnu je prejela dne 14. februarja nastopno pokvarjeno brzojavko iz Hvara v Dalmaciji:

Unisvijit moju naruchu loza per Kmo zarazem ncajevi vlad sekvescinrou

Luka Novak.

Tako pokvarjene brzojavke se pošiljajo interesantom na očitno njih škodo. Kolikor je mogel doznati naslovljenec, je bila ta brzojavka v Trstu tako pokvarjena.

Dne 15. t. m. je prejela ista tvrdka zopet spačeno brzojavko:

jutros opremijo loze na vriko sto je od zilavice

Makale.

Ena sama beseda v tej brzojavki je zavela naslovljenca na Reko, mesto da bi bil šel v Trst. Sedaj pa računajte izgubo dveh dni in pa troške! Tako morajo stranke trpeti občutno škodo radi nesposobnosti uradnikov v jezikovnem pogledu! Ali slavne oblasti še ne pojmiyo, da so uradniki radi ljudstva tu in ne ljudstvo zaradi uradnikov?! Tvrdka zahteva od poštnega in brzojavnega ravnateljstva, da preišče, kje in kdo je spačil ti brzojavki!

Klerikalci in vseučiliški fond. Slovenci smo si pred leti ustanovili v lažjo dosego slovenske univerze, takozvani vseučiliški fond. Kranjska dežela je za to prispevala 500.000 K, a ljubljanska občina 200.000 kron. Ustanovitvi takega fonda je bil pred vsem namen, pokazati vladi, da hočemo nekaj tudi sami žrtvovati za svojo zahtevo, da smatramo to zahtevo za resno. Tako se dela pri drugih narodih, tako delajo tudi pri Italijanih. To idejo je pri nas sprožil posl. Ivan Hribar in jo tudi uresničil. Slovenski vseučiliški fond je dosegel za naše razmere ogromno svoto 700.000 kron. Klerikalci so že dolgo prežali na ta denar. No, sedaj se jim je ponudila prilika. Ugrabili so ga, da s tem podprejo svoje gospodarstvo. Klerikalcem je postal vseučiliški fond kar naenkrat »ena najnesrečnejših idej Hribarja« — »Slovenec« ga imenuje naravnost neumnost itd. — Sedaj pa vidimo, da je bila ravno ta ideja Hribarjeva prava sreča za klerikalce, sicer bi ne vedeli, kje vzeti denarja za svoje združništvo. Oškodovali so znatno našo akcijo za slovensko vseučilišče in s tem bagatelizirali to našo zahtevo pred vsem svetom. Pa naj reče še kdo, da klerikalci niso pokopali naših vseučiliških zahtev!!

»Lega Nazionale« nas hoče po vsej sili zadušiti na šolskem polju. Kar zaporedoma odpira svoje vrtece in ravno v takih krajih, kjer je mnogo Slovencev. To z jasnim namenom, da nam neizprosno ugrablja našo nežno deco. Tak otroški vrtce je odprlo pred nekoliko dnevi tudi pri sv. Jakobu. Slovenci! Skrajna čas je, da zgradimo tudi mi svojo stavbo za rešitev naše mile nežne dece iz »Leginih« krempljev! Ker pa taka stavba stane veliko svoto, se že davno

nabirajo darovi in prispevki od vseh strani. V ta namen in na korist ljudske knjižnice priredi šentjakobska mladina na pustno soboto v „Narodnem domu“ svoj III. maskirani ples, na katerega vas mora vabiti že plemeniti namen! Posetimo ta ples v najobilnejšem številu, do tako odgovorimo naši nasprotnici-potujočevalki: „Legi Nazionale“!

Slovanska Čitalnica. Kakor smo že javili, priredi Slovanska Čitalnica dne 4. marca, povodom svoje pedesetletnice, jubilejno slavo. Po lepo vspelem jubilejnim plesu se bo slavno občinstvo gotovo zanimalo tudi za to prireditev našega najstarejšega društva. V petdesetih letih so se razmere v Trstu popolnoma spremenile. Okoli Slovanske Čitalnice je vzraslo za nas Slovence častno število najrazličnejših društev, ki vrše v narodnem oziru to, kar je morala vršiti v začetku Čitalnica sama. Vendar se opaža, in to ravno v zadnjih letih, da je Čitalnica še vedno potrebna ter da je kos svoji nalogi. Zanimanje za njo in za njene prireditve raste, čeprav drugje to ni tako. Na slavo, ki se ima vršiti dne 4. marca, prihiti zopet vse polno našega občinstva vseh slojev, da se bo zopet naslajalo ob umetniškem proizvajanju programa, ki ga objavimo še tekom tega tedna.

Odborova seja „Matice Slovenske“ bo v sredo, dne 22. febr. 1911 ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih.

Dnevni red: 1. Poročilo predsedništva. 2. Potrditev zapisnika zadnje odborove seje. 3. Priprave za glavno skupščino (dne 5. marca). 4. Tajnikovo poročilo (dosedanje število članov za 1910. 5. Publikacije za 1. 1911: a) vsebina, obseg in vnanja oprema, b) tisk. 6. Slučajnosti.

Najvišje odlikovanje. Njega veličanstvo cesar je glasom Najvišjega odloka od 20. prosinca t. l. milostno sprejel v c. in kr. zasebno knjižnico delo: „Die Adelsberger-Grotte in Wort und Bild“, ki jo je spisal jamoslovec in janski tajnik G. Andrej Perko, in je Njega Veličanstvo zapovedalo, naj se vsled tega izreče pisatelju najvišja zahvala.

C. kr. poljedelski minister je obvestil o tem pisatelja ter mu hkratu izrekel imenom poljedelskega ministerstva zahvalo in polno priznanje za to važno delo.

Št.-jakobska mladina je razposlala raznim rodoljubom vabila in vstopnice za maskarado na pustno soboto 25. t. m. v Nar. domu. Ker je čisti dobiček namenjen naši mladini, naši bodočnosti, upamo, da se vsi gg. odzovejo prošnji. Prosimo pa tudi one rodoljube — toliko iz Trsta, kolikor one izven Trsta —, ki pomotoma ali ker se ni imelo njih naslova, niso dobili vabila, naj se tudi oni spomnijo prepotrebne slovenske šole v Trstu. Darove je naslovljati na blagajnika mladine g. V. Vlahoviča, Campo S. Giacomo 5, g. tajnika R. Cotiča, ul. Molin piccolo 8, ali Trgovsko-obrtno zadrugo v Trstu.

Srečolov Ciril-Metodovega plesa. Naznanjamo vsem onim, ki so igrali in še niso pregledali izvečenih števil, da to lahko store v veži „Narodnega doma“ pri g. ej Biček, kjer se nedvigljeni, zadeti dobitki, lahko dvignejo in to ta teden vsak dan od 11. ure dopoldne.

Odsek za srečolov.

Tržaška mala kronika.

Ulom pri tvrdki Tropeani. — Kakor smo poročali svojčas, je bil kakor glavni sokrivec na ulomu pri tvrdki Tropeani na Borznem trgu aretiran neki Marino Rudenizza. Škoda je tedaj znašala 4000 K. Sedaj je policija prišla na sled tudi drugim sokrivcem in jih aretirala. Ti so težak Fornasaro, mehanik Bevilacqua in Angela Stradari. Pri njih doma se je našlo mnogo vkradenega manufakturnega blaga.

Poneveril in grozil. 28-letni Anton Kalčič je bil zaposlen pri stavbenem podjetju Martelanc & Co. v Barkovljah. Radi poneverjenja zneska 417 K je bil odslavljen. Iz maščevanja pa je čedni človek grozil g. Martelancu, da ga umori. Bil je aretiran in izročen deželnemu sodišču.

Koledar in vreme. — Danes: Stol sv. Petra. — Jutri: Peter Dam. Šk. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 7° Cels. — Vreme včeraj: megleno, oblačno.

— Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno. Hladni vetrovi. Zelo hladno.

Društvene vesti.

Predavanje Kepa. Danes ob 8. uri zvečer bo predaval v Slov. trgovski šoli, via Acquedotto 20, I. nad., član K 15. — Naslov predavanja: „Essay o italijanski moderni“. Vpeljani gostje dobro došli!

Tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ ima jutri v sredo ob 8. v društvenih prostorih sejo.

Gg. odborniki so uljudno vabljeni, da se te seje polnoštevilno udeležijo, ker je zelo važna. Zdravo!

Slov. akad. društvo „Adrija“ v Pragi Društveni prostori slov. akad. društva „Adrija“ so od sedaj naprej na Kraljevih Vinogradih, Smihovskeho ul. 7, I.

Pevski zbor „Dramatičnega društva“. — Danes, v sredo ob 8. uri zvečer pevska vaja za moški zbor.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. — Danes zvečer se je vršila tretja predstava „Fausta“ v popolno zadovoljnost številno navzočega občinstva.

V četrtek ljudska predstava „Boris Godunov“ ob znižanih cenah.

EDEN. — Danes atrakcijski varijetetni program.

Gospodarstvo.

Bilančna seja „Jadranske banke v Trstu“. V seji upravnega sveta z dne 19. t. m. predložena je bila čista bilanca za 1. 1910, katera izkazuje sledeče stavke:

Aktiva: Gotovina v blagajni Kron 233.431.—, menice K 2.895.869.—, vred. papirji K 641.630.—, dolžniki K 11.254.960.—, bančno posloplje K 257.450.—, inventar K 48.926.—, konzorcijski posli K 96.000.—, skupaj K 15.428.266.—.

Pasiva: delniška glavica 4 milijone kron, rezervni fond K 266.988.—, vloge K 3.504.187.—, upniki K 6.877.847.—, transit. stavke K 429.652.—, nedvigljena dividenda K 48.—, čisti dobiček K 349.542.—, skupaj K 15.428.266.—.

Čisti dobiček odgovarja 8 3/4 % -nemu obrestovanju delniške glavice in je večji od predlanskega (1909) za K 91.726.—. Občni zbor je bil določen za soboto dne 18. marca t. l. ob 6 1/2 uri zvečer in se bode istemu predlagalo izplačanje 6 % -ne dividende. Rezervni fond, kateri so znašali lansko leto K 208.000.—, narastli so z ažijom od IV. emisije na K 266.988.— in se bodo povišali z dotacijo iz čistega dobička za 1. 1910 na K 338.000.—, v katerem znesku ni upoštevan ažij od V. emisije delnic.

V zgoraj navedeni seji sklenilo se je ob enem zahtevati od vlade dovoljenje za nadaljno povišanje delniške glavice do zneska K 12.000.000.— in staviti tozadevni predlog na program občnega zbora.

DAROVI.

— Ženski podružnici CMD daruje g. a. Fratik-Abram 50 K v počestčenje spomina preljubljenega jej sinčka Danila. Družina dr. Treo v Gorici 20 K v počestčenje spomina gospoda Gašparja Kastelica v Materiji.

— Za Ciril-Metodov ples so darovali gg.: Josip Pertot, poslanec Rojan 10 steklenic belca, g. a. Ilka Stegu 1 steklenico maraškina, Kravos 3 steklenice slivovke, g. a. Amalija Drufovka sv. Gora 4 pare klobas, gd. E. Z. 2 steklenici belega vina.

„Solo“, tvornica žigic in vošč, Dunaj (J. B.) K 50, dr. D. Treo, odvetnik v Gorici 10 K, dr. Pero Čingrija, Dubrovnik 10 K, Juraj Biankini, Dunaj 10 K, poštni uradniki Opatija 20 K, Tom. vit. Cossovič, Trst 20 K, Fran Matejčić, šolski nadz. Trst 20 kron, Anton Kalister Trst 20 K, Mih. Celich, Catt. Ivulich in Calogera, Trst 10 K, dr. Anton Povšič, Trst 10 K, Ivan Mankoč Trst 20 K, Vladimir Pollich, Trst 10 K, Fran Radič Bol 10 K, Fran Ivanišević Krilo 5 K, Jakob Taučer, Trst 4 K, Ivo Randić Trst 4 K, Mat. Biloslavo Trst 5 K, dr. D. Ciotta, Buzet 4 K, Miroslav Stiglic, Trst 4 K, Drag. Sepok Trst 2 K, M. Gokjović 4 K, Viktor Ščuk, čevljarški mojster Trst 4 K, Tvrdka Greinitz, Trst 4 K, Fran Štrekelj Rojan 6 K, Emilia Siminiati-Topič, Trst 4 K, Ljudevit Matko 6 K, Jamšek, Opčina 4 K, M. Skrajnar Dunaj 4 K, M. Krištofič, Koper 4 K, Anton Muha, Lokev 5 K, Nikola Turato, kanonik Crez 5 K, g. a. Marica Gregorič, Škedenj 5 K, Rudolf Lisec, Trst 4 K, Serafin Topić, Vis 4 K, G. Ružič Reka 10 K, dr. Jeretič, Sušak 10 K, Milan Bogadij 8-60 K, dr. Čačković, Zagreb (J. B.) 20 K, D. Vilhar, Reka 10 K, Ljudevit Sova Zagreb 4 K, Jadranska banka 50 K, Maks Antič, Trst 20 K, Jernej Pintar Trst 4 K, Fran Skorkovsky 12 K, Ciro Kamenarović Trst 10 K, Lovro Ščuka Trst 2 K, Ivan Devet, Reka 10 K, Ivan Budin, Dornberg 2 K, Navigazione libera (Giovanni Racich) 30 K, Stjepo Dabinović, Trst 20 K, Luxa Marin, Prosek K 6, Srpska općina Trst 10 kron.

— Za srečolov CM plesa so darovali: G. a. A. Gašperčič servis za sadje in servis za jajca, g. a. Pehani fino torto. Gospica Berberović bombonijero, tintnik in pisemski papir, gospa Banel 4 K, gospodična I. Lozej 2 K, g. a. dr. R. Gregorinova veliko taso slaščic, g. Lenasi nove citre, g. a. Lenasi krasno torbico. Gosp. Ivanišević 20 steklenic plavca.

— Za otroški vrtec v mestu so darovali v gostilni Birsna na svatbi g. Mihaela in Mihaele Kalin:

Kalin Mihael in soproga 3 K, Kalin Mihael in soproga 3 K, Kalin Valentin, Kalin Kristijan, Kravos Anton, Batič Albert, Verčon Franc, Cekuta Ignacij, Kriščak Milutin, Prelc Anton, Birsna Rožica po 1 K; Danijel

Za cerkvijsko sv. Antona novega, je trgovina izgotovljenih oblek Bohinec & C. v ulici delle Torri št. 2 in v ulici S. Lazzaro št. 17, kjer je velikanska zaloga vsakovrstnih oblek za moške, ženske in otroke, po priznani nizkih, stalnih cenah.

Izgotovljene obleke za moške All' Artigiano

Velika izbira močnih hlač, srajc itd. za delavce. in otroke TRST, ul. Arcata št. 9 vogal ul. Sapone

Moderne železne ograje

za vile (d.orce), vrte, tovarne, dvorišča, prostore za temo itd.

Ilust. katal. št. 104 brezplačno

Alpenländische Drahtindustrie

Ferd. Jergitsch's

Söhne - Klagenfurt

Staln. zastop. v Trstu. - V Gradcu fil. lov.

-- Večja tovarna --

išče

spretno pisarniško moč

pod 36 leti, samsko, krščanske vere, ki govori in koresponduje razen slovenščine tudi nemščino in ki ima dobro trgovsko izoobrazbo. — Ponudbe naj se pošljejo pod: „Tüchtige Kraft“ N.o 57215

na anončno ekspedicijo: HEINRICH SCHALEK, Dunaj I.,

Wollzeile št. 11.

Kdor odpotuje

naj se preskrbi z vsem potrebnim v novi trgovini D. ARNSTEIN „All' Alpina“ v Via Sebastiano šte. 7.

Bogata zaloga zadnjih novosti, kovčkov, torb, torbic, športnih potrebščin itd. MLUVI ČESKY! MLUVI ČESKI!

Poskusite FI-GOVO KAVO „Salutin“ ki je naj-finejši in najzdravejši kavni pridelatek Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah. 0000

Hiša v najem!!

Enonadstropna hiša z lepo kletjo in hlevom, tik železniške postaje in drž. ceste, z dobro uspevajočo gostilno in trgovino, takisto pripravna za pekarijo ali kakšno drugo obrt, v bližini Volosko-Opatije, se radi rodbinskih razmer daje v najem s 1. aprilom 1911. — Več se izve pri lastniku g. Josipu Dekleva, gostilničarju v Permanih, postaja Jurdani. :: ::

Trst, Corso 2. Telef. 1917.

Leopold Haas

Pristni linoleum K 2:50 m²
Podolgate preproge 67 cm 1:90 met.
Preproge v vseh velikostih z varnostnimi ogli iz kovine 150/200 K 7:50
200/300 K 15.— itd.

Gospodarski predpasniki iz voščenega platna K 2:50
Namizni prtji 85/115 cm 2:80
„ 65/130 „ 1:80

Površniki iz gumijske od K 22 dalje.

Podruhe po 70 stot.
Ovratniki iz kavčuka 50 „
Manšete iz kavčuka 60 „

Pošilja se tudi na deželo.

M. German

evetličar, Trst, Via Ponterosso 3

VSE VRSTE

semen, čebulo, sadik, ovetlico kakor tudi gnojil.

Odlikovana krojačnica

Avgust Stular

TRST - Via delle Poste šte. 12, I. nad. - TRST

izvršuje elegantne plesne

Cene zmerne. obleke Delo solidno.

kakor: frak, smoking, salon, sacco.

Cene nizke M. Aite brez konkurence

Velika zaloga z manufakturnim blagom

ulica Nuova št. 36, vogal ul. S. Lazzaro, s podružnico ul. S. Lazzaro 8.

si dovoljuje obvestiti slavno občinstvo in svoje cenjene odjemalce, da je jako pomnožila svoje zalogo kakor tudi povečala prostore s tem, da je ustanovila spornaj omenjena podružnico zato, da more v polni meri zadostiti zahtevam cenj. odjemalcev.

V obeh prodajalnicah dobiva se razne blago boljše kakovosti in najmodnejše in prvih tavar, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike, ovratnice, tudi veličanski hlače, platnena in bombažna blaga, prti in prtičev, ter vsake vrste perila tudi od bombaža, ali platna. Veliki izbor vsakovrstnih odevi, kakor tudi krotke lastnega izdelka. Pletenice, svilenine, razsvetljeni okrasni za življe in kmetije. VELIKANSKI IZBOR SNOVI ZA NARODNE IN GOSPODARSKO ZASTAVE IN NARODNIH TRAKOV ZA DRUŠTVENE ZNAKE.

Kupljeno blago, katero slučajno ni ugajalo, se zamenja ali pa se vrne denar brez nikakih zadržkov. Poskušati in se prepričati

Premrl in soproga 2 K; Peric Anton 50 st., Volk Karol, Kravos Franc po 40 stot., N. N. 20 st. — Skupaj K 15:50.

— Za stavbeni sklad slovenske pri sv. Jakobu so plačali Drobntarji 35. in 36. tedenski prispevek 10 K.

— Namesto vdeležitve CM plesa sta plačala g. a Katarina L. in g. Volarič po eno krono.

— Pri krstu hčerke Ivana Hočevar se je nabralo v gostilni NDO K 6 — za moško podružnico Ciril-Met. družbe. — Denar hrani uprava.

— „Št.-jakobski mladini“ so darovali: Slov. knjigarna Gorenjec krasno pisano garnituro, „Sentiakobčan“ servis za kavo, spošt. obitelj Schneider 2 vazi in pepelnjak, gospica Delkin servis za likerje, spoštovana obitelj Engelman dve dekoraciji in šatulja za pisma, g. Fran Solik steklenico „Griotta“ in g. Fran Bonano 20 krasnih razglednic. — Nadaljne darove kakor tudi predmete za srečolov sprejema tajnik R. Cotič, ulica Molin Piccolo 8 (zaloga juž. sadja) in „Narodna gostilna“ pri sv. Jakobu (nasproti cerkve).

Vesti iz Goriške.

Občinske volitve v Štorjah. Dne 16. t. m. so se vršile občinske volitve v Štorjah, ki so prav dobro izpadle, kakor je želela večina volilcev, četudi morda ne po želji dopisnika v „Edinosti“ od 20. t. m. Volilci.

O občini Nakelski so našli: Barka 342 prebivalcev (349 l. 1900), 61 hiš (59); Betanja 32 preb. (36 l. 1900), 5 hiš (5); Brežec 59 preb. (64 l. 1900), 9 hiš (9); Dane 136 preb. (144), 20 hiš (21); Divača 594 (644), 79 hiš (69); Gradišče 73 (61), 10 hiš (10); Kačiče 132 (134), 24 hiš (20); Ležec 166 (160), 30 hiš (30); Motovun 58 (69), 10 (9); Mislje 187 (199), 33 hiš (31); Naklo 137 (140), 21 hiš (21); Podgrad 132 (159), 25 hiš (26); Škocijan 60 (79), 13 hiš (13); Skoflje 252 (236), 50 hiš (50); Vajeje 101 (110), 16 hiš (16); Vavovlje 131 (130), 17 hiš (17); Zavrhek 99 (104), 14 (14). Skupno 2691 prebivalcev (2818) in 438 hiš (420).

Vesti iz Istre.

Vedno po mačehovski! Iz Zarečja pri Pazinu: Leta 1908 je zaprosilo županstvo v Pazinu c. kr. pošto in brzajavno ravnateljstvo v Trstu, da bi Zarežje spojilo s pošto v Pazinu, dočim je sedaj spojeno s Cerovljem, kamor ni nikakor navezano. Naslednje leto je naše vodstvo šole zaprosilo istotako. A še-le leta 1910 so odgovorili, da bo prošnja uslišana, da torej dobimo zvezo s Pazinom. Ali stvar je zopet pozabljena. Povpraševali smo privatno, kako da je s stvarjo in dobili smo odgovor, da je sedaj pri ministerstvu. Urgiralo se je tam gori trikrat — ali figo, ker to so za njih malenkosti! Gre za dve davčni občini in to še hrvatski — čemu naj bi se diskomodirali!

Iz Zarečja v Pazin je nekaj nad pol ure hoda, a iz Zarečja v Cerovlje uro in pol! Iz Zarečja v Pazin hodijo prebivalci sleherni dan, v Cerovlje pa skoro nikdar, ker nimajo tam nikakega opravila. Tudi na tem slučaju vidimo, kako slavne oblasti, v velikem in v malem, vsikdar po mačehovski postopajo proti Slovincem in Hrvatom Istre!

Šolska statistika. — Analfabetizem v Istri. Po zadnji statistiki je v Istri analfabetov: v okraju Pazin 50 odstotkov, Pula 35 odstotkov, Rovinj 25 odstotkov, Poreč 60 odstotkov, Koper 46 odst., Volosko 32 odstotkov, Lošinj 40 odstotkov, Krk 32 odst. — povprečno 40%.

Hrvatskih otrok brez šole je 12.000. Prošenj, da bi otvorili hrvatske šole v Istri, je 60. Ako računamo, da vsaka šola odgovarja 100 otrokom, bi bilo že preskrbljeno za 6060 otrok, ko bi otvorili zaprosene šole. 4000 naših otrok je v renegatskih šolah!! A kakih 24000 hrvatskih in slovenskih otrok je v naših šolah. To so okrogle številke. A značilno in velebno dejstvo je, da Italijani — da si imajo v razmerju se številom prebivalstva preveč šol — imajo vendar okoli 22.000 analfabetov! Naših je šestkrat toliko. Ali še jasneje: na 10 Italijanov spada 2 analfabeti, a med 10 našimi jih je: 6! To je že prokleto krivica!

Iz Materije. Dobrovoljno gasilno društvo v Materiji priredi dne 26. t. m., na pustno nedeljo, plesni venček v gostilniških prostorih g. Zupantiča. Svirala bo sokolska godba iz Herpelja. Kdor se hoče prav dobro zabavati, naj le prihiti omenjenega dne v našo prijazno zabavo. Začetek zabave ob 4. uri pop.

Izobraževalno in olupševalno društvo „Zveza“ v Ocizli priredi na pustno nedeljo 26., ponedeljek 27. in torek 28. t. m., društveni ples v prostorih g. Antona Korošca.

Bralno-pevsko društvo „Primorsko“. Iz Mačkoli: Bralno-pevsko društvo „Primorsko“ priredi na pustno nedeljo veselico

s petjem, godbo, igro „Ne kliči vraga“, srečkanjem in plesom. Kakor društva iz sosednih vasi, žal, hirajo, tako pa društvo „Primorsko“ napreduje in oživlja. Sploh je ljudstvo v tej prijazni vasi (vas je res prijazna, samo ceste so da se Bog usmili) narodno, zavedno in prijazno ter se ne plaši truda! Posebno hvalo zasluži dekle. Prepričati nas torej hoče društvo „Primorsko“ o svoji marljivi vstrajnosti na pustno nedeljo, ko se nas gotovo zbere v Mačkoli mnogo tudi iz bližnje okolice. Pri veselici bo svirala narodna godba iz Doline.

Mali oglasi

Imam okoli 8 hl prav izvrstnega, sladkega prosekara na prodaj. — Oglasiti se je na Opčinah pri R. Malalanu. 300

V Sežani priredi tamkajšnje „Prostovoljno gasilno društvo“ javni ples na pustni tor-k v gostilni „Na Vagi“. Svira sokolska godba iz Herpelja. 302

Pozor trgovci! Papirne vreče vse velike kosti iz belega močnega papirja, kakor tudi papir za zavijati in pergament papir za mast, meso itd. se prodajo po nizki ceni, dokler je kraj v zalogi. Pcsilja se po povzetju in vsako množino. — Anker papir, Ljubljana, pošto ležeče.

Brinjevec po K 360 liter, pošiljam proti povzetju; večje množine po dogovoru. Za pristnosti jamčim. — Leonhard Del — Lienz Razdrto. 80

Dvorec (vila), lepo letno stanovanje, 5 sob, klet, vrt, hlev in zemljišče je na prodaj radi zidanja druge Piasiti je pod „M. M.“ Dutovlje pošto ležeče. 248

Stanovanje s 4 sobami in z vrtom se išče kje v Škorklji. Ponudbe na ina. odd. „Edinosti“ pod „Antonovič“. 317

Meblirana soba se odda takoj v najem v ulici Barriera vecchia št. 22, IV. nad. 317

Kat. vd. Mulej Trst, Piazza Ponterosso št. 6. Trigovina jestvin in kolonijal. Zaloga sveč, mila in čistila v prid družbe sv. Cirila in Metoda. Priporoča se Ivan Bidovec

Pozor! Citajte, uvažujte! Fotograf Ant. JERČIČ, via delle Puste 10, je na razpolago slavnemu občinstvu vsa pustni čas do 9. ure zvečer v svrhu slikanja v kostumih. 2129

Svetlo in likano perilo. Kdor hoče svetlo in likano perilo, naj se obrne na zavod F. Samokoz v Trstu, ulica Cecilia št. 14, pritličje. Telefon 22-69. 2003

Ljudska kuhinja se prodaja na lepem mestu radi odpotovanja. 700 kron. Ulica S. Zennone št. 8. 274

„Konsumno društvo“ v Ricmanjih vabi na

redni občni zbor

kateri se vrši dne 12. marca ob 10. uri zjutraj v lastnih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje rač. zaključka.
4. Čitanje rev. poročila.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

S 3/11

4

Obvestilo.

O imovini „Glavne posojilnice v Ljubljani“ reg. zadruga z neom. zavezo v likvidaciji se je razglasil dne 13. febr. 1911 konkurz.

Konkurzni komisar: c. kr. dež. sod. svet. dr. Jak. Toplak v Ljubljani.

Začasni upravnik mase: dr. I. C. Oblak, odvetnik v Ljubljani.

Volilni narok 21. februarja 1911 dopoldne ob 9. uri pri tej sodnji v izbi št. 123 pred konkurznim komisarjem.

Zglasilni rok: do 30. aprila 1911.

Narok za likvidovanje in poravnava 16. maja 1911 dopoldne ob 9. uri, pri tej sodnji, v izbi št. 123 pred konkurznim komisarjem.

C. kr. deželna sodnija v Ljubljani,

oddelek III.

dne 13. februarja 1911.

Najboljše in najcenej. gorivo

Briquettes znam. „Klara“

Izključna zaloga SILVIO MALOSI

Trst, ulica Gelsi šte. 3

TELEFON 18-89.

Cena: 4 štot. kilogram

z dostavljenjem franko.

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem prevzel

Český Hostinec

Trattoria „Alla Meridionale“

Trst - Campo Belvedere 3 - Trst

Z odl. spoštovanjem

Jan Richter.

GOSTILNA N. D. O.

ki jo sedaj vodi g. HENRIK KOSIČ je popolnoma na novo preurejena

in po najmodernejšem slogu slikana. Točijo se različna pristna vina. Ob vsakem času se dobijo gorka in mrzla jedila.

Gostilna je otvorena vsako soboto in nedeljo do 1. ure popolnoroči.

UMETNI ZOBJE

Piombiranje zobov

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

Dr. J. Čermák || V. Tuschert

: zobozdravnik : koncesij. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

ŠOLA ZA JEZIKE

Polyglotte Acquadotto št. 16

prvo nadstropje.

Nova metoda za učenje modernih jezikov.

Izvanredno ugodna prilika!!!

Nemško . 8 lekcij Kron 4 { Dve ... lekciji

Francosko 8 lekcij Kron 6 { v akc. : teden.

Angleško . 8 lekcij Kron 6 {

Vpiše se lahko vsak dan od 11.-1. in 7.-9.

Ravnatelj lastnik Prof. Paolo Marquardt.

Naznanjam al. občinstvu, da se vrši v četrtek dne 23. februarja drugi velikanski družinski ocvirkov ples. Vstop prost. — Dovoljeno je piti v vsaki obleki. Priporočam se za obilen obisk. — HINKO KOSIČ, ulica Carradori št. 18. 295

Zdravilno pivo (dvojnega kvasa)

založna znamka „SVETI ŠTEFAN“

Zdravniki-profesorji Cervelli, Garzili, Cassini, Fiore in Mancini iz Rima, zdravnik Lizza iz Neapolja ter še več drugih so izjavili, da je to pivo ne samo izvrstnega okusa, ampak tudi koristno za nervozne in anemične in vrhu tega za konvalescente in matere, ki dojijo.

Prodaja se v boljših prodajalnah jestvin.

Zaloga: v Trstu, via Valdirivo št. 32. - Telefon št. 2201

Zaloga v Gorici pri gg. A. & F. Anderwald, Corso G. Verdi 32. (A)

Novo pogrebno podjetje v Trstu

Corso št. 49 (vokal Piazza C. Goldeni) Telefon 1402

Popolnoma preskrbljeno z vso potrebno opravo za izvršitev pogrebov vsakega razreda. Ima na izbero monumentalne voze s steklom in električno razsvetljavo, črno-zlate črno-srebrne, belo-zlate itd. Prevažna mrljice na vse dele sveta. — Umetna oprava za postavljanje mrtvaških SOB in ODROV. Prodaja razne krste, sveče, vence iz umetni. svežih cvetlic, porcelane, perle, metala

VSE MRTVAŠKE PREDMETE. — Cene ugodne.

Hotel Balkan

70 sob, električna razsvetljava, lift, kopelji. CENE ZMERNE. J. Kögl.

Hotel Balkan